

ški liberalci sedaj upijajo po raznih svojih političnih društvih in zastopih, zlasti ob nemški meji na Českem, toda kmalu se bodo naveličali. Vsaj par lenobnim profesorjem in uradnikom, kateri mislijo, da se zavoljo njih ima vsakdo nemški naučiti, nihče ne veruje, da bo sedaj Avstrija razletela ali da bo „nemštvo“ konec vzelo. — Svitli cesar se podajo dne 31. maja v Prago, kder namislijo več časa prebivati. Cesar in njegov sin cesarjevič Rudolf, obadva govorita česki, a par le predobro plačanih profesorjev in uradnikov se na Českem boji českega jezika huje, nego strupa! — Slovenci v Ljubljani so slišali zvoniti, da bo vitez Kaltenegger, silen glavač kranjskih nemčurjev in deželni glavar, prestavljen v Gradec. Čestitali jim bodemo brž, ko izvemo, da je res. — Magjari so v Budimpešti postavili svojemu rojaku grofu Szechenyju velik spomenik na javnem trgu. — Hrvati name ravajo zopet na 10 let sklenoti z Magjari nagodbo. Želimo, da bodoče desetletje jim ne bo na toliko politično in materialno škodo, kakor pretečeno. Z Magjarom se ne brati neben Slovan toliko, kolikor Hrvat!

Vnanje države. Turškemu sultanu začela je se hudo goditi. Do sedaj so ga Angleži držali. Temu je konec storjen. Novi angleški minister Gladstone je v državnem zboru ali „parlamentu“ v Londonu izjavil, da Anglija nima nebenega uzroka želeči, da Turčija še dalje živetari. To je smrtni udarec turkoljubom in debel žrebclj za sultanovo mrtvaško rakvo v Evropi. Kajti ob enem je Gladstone odposlal izrednega poslanika nad Berolin, Dunaj v Carigrad k sultanu, da tega pritisne dovoliti, kar je v Berolinskem dogovoru bil obljubil, namreč dati Črnogorcem in Grkom kos zemlje, ostalim še mu kristijanom pa enakopravnosti s Turki. Angleži, Francozi in Italijani so se bržčas uže pobotali med seboj, kaj mislijo storiti, ako se jim sultan ne vda. Kaj bo naše cesarstvo tukaj storilo, to še ni znano. Toda čudno je, da je baje naš minister se za sultana potegnul nasproti angleškemu poslaniku. Ni dvomiti dalje, da Italijani prežijo na Albanijo in iz tega je mogoče, da se vne velika vojska za turško zapuščino. Bolgarski knez obišče prihodni teden srbskega kneza Milana v Belgradu; ta zopet je prisiljen braniti Srbe, katerim se v Albaniji huda godi, tudi Črnogorcev ne more pustiti brez pomoči, in zopet naša Hercegovina in Bosna z Dalmacijo vred je v nevarnosti, ako se Italijani polastijo Albanije. Zadeve so na Balkanu zopet hudo zamotane in nevarne. — Bismark je ukazal nemške vojake orožati vsakega še s 6cevnim revolverjem. — Francozi baje kupujejo veliko konj na Angleškem. — Rusi pripravljajo se na boj zoper Kitajce. — V Afganistanu pa hočejo Angleži, sklenoti mir in svojih 60.000 vojakov pozvati nazaj! — Deželo premaganih Zulu-Kafrov pritaknili so angleške državi.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemške meji.

VII. Huda godila je se južnim Slovanom ob nemške meji, še huje pa severnim; tukaj pa najhuje tistim, kateri so prisiljeni bili mir sklenoti z Nemci. Proglasili so jih Nemci s kratka kot sužnje, prisodili temu ali onemu gospodu, a njihova zemljišča so razdelili v plačilo med vojake. Kajti odškodnina za vojaške zasluge mogla je se takrat zvečinoma le v zemljišči in sploh v blagu plačevati. Ob jednom je se nemškim vojakom, nadarjenim s slovansko zemljo, naložila dolžnost nemške meje braniti proti vsakojakim sovražnikom. Najbolj trdno zabičevala je se takšna dolžnost mejnim nemškim grofom, ki so jo tudi vestno izpolnjevali. Vedno so vihteli meč nad Slovani ter mnogo pokrajina celó brez kraljevega vedenja podjarmili. V tem slučaju je se Slovanom jako slaba godila. Mejni grof bil jim je gospod, Sodnija, davek, smrt in življenje, vse je bilo v njegovih rokah. Nesvobodni, ljudje brez imovine in pravice bili so Slovani povsod, kjer koli so si jih Nemci s silo vклонili. V bojih pobite in iz dežele odgnane nadomeščevali so Nemci, ki so jih nemški grofi, škofje ali sploh nemški veljaki privedli seboj na slovanska tla. Slovan, kateri je še živel, moral jim je hlapčevati in rabotati. Kaj čuda tedaj, da je slovanski rod čedalje bolj hiral in naposled preminol po prestanih neizmernih težavah, ošabnem zaničevanju in krutem zatirovanju? Utebe, tolažbe pomoči ni našel nikder; še katoliška Cerkva pogosto ni prišla do njega takrat kot usmiljena mati, ampak kot brezobzirna mačeha. Zato je marsikateri Slovan se izselil ali v brezuspešnem boji izdehnil svojo dušo rajši, kakor da bi se bil nemškim škofom vklanjal in jim od nemških cesarjev zaukazano desetino dajal. S pridnimi rokami in bistro glavo pridobil si je marsikateri suženj Slovan celo lekho blaga ter ga zapustil svojim otrokom ali sorodnikom. Vender to je smel storiti le, ako so njegovi dediči bili ob jednom sužnji njegovega gospoda. Nepotrebno blago so lekho prodavali, a nikoli ne brez gospodovega vedenja in dovoljenja in nikdar človeku, ki je hlapčeval kakšnemu tujemu gospodu. Za ženitev so imeli prositi dovoljenja in njih otroci so bili sužnji kakor oni sami. Gospod je lekho počel s svojimi sužnjimi podložniki, kar se mu je zljubilo. Zatorej beremo zaporedom, kako so nemški gospodje slovanske sužnje prodavali, zastavljali, podarjali, zamenjavali ali za ljudi svojega roda ali tudi za kakšno živinče itd. Tako potlačen, ponižan, zaničevan in teptan bil je slovanski človek. Od tiste dobe je častljivo ime „Slovan“ obveljalo pri vseh zapadnih narodih za ime: rob, suženj, Sklave, schiavio itd. Kedar je se Slovan ženil, vprašati je moral gospoda in snubiti je smel le sužnjo. Vrhu tega mu je bilo za ženitev platiti nekšno svoto, ki se od svobodnega

Nemca ni tirjala. Slovan naj se je spominjal vselej in povsod, da hlapčuje. Da Slovan tega ne pozabi, da je rob, suženj in hlapec, uvel je še nek magdeburški škof poseben davček samo za Slovane. Ta malo krščanska določba je se sprejela celo v severo-nemški zakonik, imenovan „Sachsenspiegel“.

Nekoliko bolje godilo je se Slovanom, kedar so se z Nemci pobotali, iz proste volje mir sklenili, ali če se je Nemcem posrečilo podjarmljenje širnih pokrajin na jednok. V tem slučaju ni kazalo Slovanov preveč stiskavati, da se ne uame nov boj. Puščali so jim torej slovanske kneze. Tako so delali v Meklenburškem. Celó županom so priznali prejšnjo veljavo. Župani tukaj niso zgubili svojih posestev, marveč še razširili so si jih smeli. Takšna poveljšana županijstva so Nemci spreminjali v nemška okrajna grofijstva (Gaugrafschaften), županom pa so dajali ime: vojevode, grofa (comes, praefectus, poznej burggravius). Toda na korist to slovanske narodnosti ni bilo. Toliko moči, časti in bleska zaplelo je slovanske župane popolnem v mreže nemških nakan in koristij. Stopili so sčasoma celo na nemško stran izneverivši ne slovanstvu. Njih otroci in vnuki bili so uže ponemčeni in kot takšni najhujši zatirovalci slovanske zavesti. Tako si imamo raztolmačiti to, da nahajamo med nemškim sedanjim plemstvom v Saksonskem in Pruskem toliko bogatih in uplivnih nemških rodbin s slovanskim imenom. Ko so pa enkrat veljaki slovanski svoj tilnik vklonili pod nemški jarem, bila bi res neznana čuda, ko bi za seboj takrat ne bili potegnili prostega ljudstva. Propadalo je čedalje bolj in naposled mu se je godilo jednako hudo, kakor onim Slovanom, katere je bil nemški meč posilil. Ves slovanski narod na severji do Poljakov je pripal sužanstvu in ponemčevanju. Vedno bolj krčilo je se število slovanskih prebivalcev, a množilo zaničevanje in mrznja od strani Nemcev in ponemčenih Slovanov. To nam prav strahovito svedoči oni ukaz l. 1170 na Šverinskem. Ta ukaz se veli: kdor sreča Slovana na skrivnem kraji, naj se mu Slovan opraviči, čemu je tu? Ako ne vé zadovoljnega odgovora, obesi naj ga takoj na bližnjem drevesu. Takšne zaukaze izdajali so Nemci zoper nesrečne Slovane! O zakonih ali ženitvah Slovanov z Nemci ni zapaziti nekakšnega sledu, vsaj do sred 13. veka ne. Celó kneževske rodovine so se izogibale takšnim ženitvam, vedeče, da jim ošabni Nемец odreče. Veljavnemu slovanskemu knezu, prišedšemu snubit hčer mejnega grofa Bernharda, odgovorilo je se, da sorodnice nemškega vojevode ne morejo dati psovi za ženo. Tako poroča nemški pisatelj: Adamus Bremensis.

Smešničar 22. Nekokrat gresta dva slovenska zakonska v mestu v oštarijo. Mož reče ženi: „ti znaš malo nemški blencnoti, „zašafaj“ nama obed“. Žena pravi: meso se imenuje po nemškem

„flajš“ pa tisto ne vem, kako bi juho imenovala? Bo pa menda že „flajšnica“ reče moč. Žena gre ponosno naprej in reče: „gebens mir a porcijon flajšnice in flajš. Stancar.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so srenji Bočni darovali 100 fl. za stavljenje novega šolskega poslopja.

(*Ljutomersko okolico*) je binškoštni pondeljek gosta toča hudo posekala, mlado žito morajo posestniki pokositi, da vsaj nekaj krme iz nja dobijo.

(*Pri Rogaci*) v srenji Erjavске je 17. maja strela udarila v neko hišo ter ubila 12letna fantiča, ki je iz neke knjige bral: drugi fantič bil je samo omamljen; isti den je strela udarila v konja vpreženega pred vozič, na katerem je se graščinski oskrbuik M. Grabner peljal k sv. Juriju na južnej železnici. Grabnerja so morali 2 uri trdno ribati, preden je zopet oživel.

(*Dve sto dunajskih pevcev*) je se odpeljalo v Brüssel pozdravljat cesarjevič-Rodolfov neveste. Udeležil je se tudi pekarski veliki posestnik g. dr. Otmar Reiser ter pevecem daroval 200 butelj izvrstnega pohorskega vina, ki je zorelo v Pakerji nad Mariborom.

(*Goveja kuga*) prikazala je se v Karlovačkej in Ogolinskej županiji na Hrvatskem. Vsled tega je štajerska namestnija vvažanje goved in kož iz omenjenih županij prepovedala.

(*V Loki frauheimske župnije*) pogorela sta zakonska Janez in Marija Pliberšek ter svojim 3 otročičem zidano klet odkazala v stanovanje. Nedavno zbeži 5letno dete iz kleti, pride na cesto, padne v neko mlako. Mati je slišala otročji krik, prihiti pa ne more piecej otroka nikjer zagledati. Ko ga najde v mlaki, bil je uže mrtev.

(*Mraz ali slana*) naredila je dne 20. in 21. maja skoraj po vsej Avstriji precej škode, zlasti krompirja, bobu, fažolu in vinoogradom v nizkih legah. Zakrivila ga je burja binškoštni pondeljek, ki je pozročila, da je mnogo toče pa tudi snega palo.

(*V Rogozi mariborskega okraja*) imeli so divjega in naposled steklega psa na verigi. Toda nedavno se iztrga pes, zgrize več psov in svinj v Bohovi, Rogozi in v Hočah, dokler ga naposled srčen kmet s planko ne pobije in ko se še dalje vleče v Bohovi ustrelji.

(*V sosednem nam Kamniku*) na Kranjskem propal je dosedanji nemčurski župan in izvoljen je znani narodnjak slovenski in pisatelj gosp. dr. Samec.

(*Korošci junske doline*) so odposlali zahvalnico grofu Harabu, da se je za koroške Slovence v državnem zboru potegnil.

(*Šolskih knjig razdeliti*) nameravajo letos štajerskim šolam za 7949 fl. v vrednosti; radovedni smo, ali bo kak katekizem ali evangelij zraven!

(*Star Hrvat umrl*) je v Krapini 101 leto star po imenu Jurij Vinski.